

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
 Ár:
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre . . . 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromutca 564 szám.
 Lakása: Bolgárszeg 1425 sz.

NEMERE.

Politikai, közgazdasági és társadalmi lap.

Hirdetési díj:
 4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden ígatáskor 30 kr. — Nagyobb hirdetéseknél alkusz szerint. — Hirdetések fölvetetnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

czimű politikai, közgazdasági és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

Előfizetési árak:

Február—december	5	frt.	50	kr.
Február—szeptember	4	„	—	„
Február—juni	2	„	50	„
Február—márczius	1	„	—	„
Egy óra	—	„	50	„

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

A brassóvidéki románok és magyarok óvástétele a szász egyetem hirhett 12 pontja ellen.

Mélyen tisztelt képviselőház!

Az ugynevezett szász egyetemnek mult évről úgy a maga rendeltetésével valamint a kor kivánalmával ellenkező állásában kiadott és a m. kir. kormány elébe juttatott, onnan a tisztelt képviselőház elébe is bizonyosan terjesztett ismeretes 12 pontból álló szervezkedési munkálataival, mint a századoktól fogva velök egyenlősített nemzetek érdekével ellenkező törekedésekkel mi is Brassó vidékében élő összesen 82,752 főből álló lakosság nagyobb része magyarok és románok 70,000 főt meghaladólag mély tiszte-

lettel nyilvánítjuk meg nem elégedésünket, óvásunkat és ellennyilatkozatunkat az érdekelt 12 pont ellen s egyszersmind bátrak vagyunk hódoló tisztelettel és alázattal óvásunk törvényes okait a következőkben magas méltánylás és tekintetbe vétel végett előterjeszteni.

a) Bár a szász vendégek II-ik Endre királyunknak 1224-ben kelt szabadság levelében a Szászvárostól Barothig terjedő föld területen a többi népekkel elődeinkkel egyenjogositattak, tehát nálunknál több jogok élvezetére fel nem hatalmaztattak, hosszas időközön keresztül eszélyes és nem mindig szabatos eljárásaikkal minket azon földnek és Erdélynek ős népeit, minden jogainkból kifosztottak, egyeduralmat gyakoroltak és kevés kivétellel ma is azt folytatják, a román és magyar többség 1848-ik általános adót és közterhet fizetett és hordozott csak, s azután is kevés részben részesül egyéb javadalmakban.

b) Brassó vidéke népességének többsége magyarság 25.000 és románságot 50,000, lélekben meghaladólag a kik a töröcsvári végországos vár és az ország azon részéről szék, vár és egyéb őrzési szolgálatokra voltunk rendelve, a kiket Ulászló király az 1500-ik esztendőben kiadott szabadság levelével a Brassó vidéki és minden más szász szabad polgárok jogaival és szabadságaival élőképben olvasztott bé Brassó vidékéhez e szókban: „de medio regnicolarum illarum partium regni nostri Transilvaniae e speciale gratia nostra perpetuo duximus eximendos et exonorandos imo eximimus, exonoramus et supportamus per vigorem. Decernentes ut ipsi deinceps ut antea tam in solvenda contributione sive taxa nostra regia quam etiam in exercitando in medio saxonum nostrorum connumerari, et cum ipsis saxonibus nostris etiam exercitari, et omnia ea facere debeant, quae alii saxonum nostri facere tenentur“ a kik felett az apr. const. 3-ik része 82-ik czimében előírt alkalommal is az országos rendek csak a végvári

és katonai szolgálatra alkalmazhatólag erősítettek és hagytak meg Brassóvidékével egyesülten, — a szászatyafiak és polgártársak nemcsak jobbagyi teljesítendőkre szorítottak, hanem a dicsőségesen uralkodott magyar királyoktól és szabad elődeinktől öröklött fekvő birtokaink nagy részétől elmozdítottak, kifosztottak.

c) Bár 1778-ik február 18-ki 200 nd. v. szám alatti legmagasabb kir. rendeletben kimondott e szókban: „ut quam nec antiqua nec recentiora adessent urbaria. ex quibus sive conditio querulantium sive species et mensura servitutis eluceret“ hogy mi Brassóvidéki magyarok és románok urbéri szolgálatokra és kötelezettségekre képesített eredetűek nem vagyunk, még is az 1848-ik évig s azután is szabad közsegeinket illető malom, kocsoma és más minden községi jövedelmeket, mint a nép nevelési alap egyedüli sarkkövét elfoglalták és mais bírják, jövedelmeit huzzák s minket az egész vidék és ugynevezett Királyföld népességének $\frac{3}{4}$ részben birtokos lakosait szabálytalanul elsajátított minden közjövödelmekből és javadalmakból kiszorítottak és oda juttattak, hogy gyermekeinket is kül- és országos segedelem nélkül nem nevelthetjük.

d) 1848-ban a magyar birtokos nemesség és minden főbbjei elismerve a kor és idők igényeit önkéntesen feláldozák szabadalmaikat, megoszták az addig minden jogból kirekesztett népel birtokaikat, mindennemű egyéb jogaikat, — az együtttanácskozás és törvényhozás részesévé tették, egyszóval minket magokhoz felemeltek egyenlősítették, — a szász nemzet mely azelőtt hatszázaddal kötelezte magát közünkbe jöttkor, velünk egyenlő jogokat és szabadalmakat élvezni, nemcsak hogy 1848-ig nem teljesíté kötelezettségét, de sőt azután is e mai napig privilegiumot, szabadalmat tart fenn, az idők és kor kivánalmaival szembe a király- az ország köztulajdon földén az egyenlőséget lábbal tiporja.

e) Az 1868-ki 43-ik t. cz. 10 §-a kimondta

TÁRCZA.

A természettudomány mint a közlekedés előmozdítója.

Képek és vázlatok az életből.
 Deák Gerőtől.
 (Folytatás.)

A közönséges életben gőz alatt csak a légalakban levő vizet értik; de ezzel ellentétben még sokféle más gőz is van. Epen azért gőznek nevezünk minden olyan testet, mely légnemű, egészen tiszta állapotban van s ebben mindenfelé egyenlően igyekszik szétterjedni és a mely a melegség elenyésztetése vagy erős nyomás által ismét folyós vagy szilárd állapotúvá képes változni.

Igy nemcsak a víz, bor, szesz s más folyóságok gőzeit ismerjük, hanem a szilárd testekét is, pl. a kénkö, a fagygyút satb. Sőt igen nagy melegben nemcsak a folyóságok, hanem valamennyi szilárd testek is légneművé azaz gőzzé változnak; valamint másfelől még csaknem a gázok — éleny, kőneny, légeny — azok, melyeket semmiféle mesterséges vagy természeti hideg vagy erős nyomás által sikerült folyós vagy szilárd állapotba hozni.

Hogy a gőz a gépészetnél oly nevezetes szerepet játszik, a gőzzé vált testek azon tulajdonságának lehet köszönni, mely szerint egyik állapotból a másikba könnyen átvihetők. A víz, melyből az általunk vizsgálandó gőz eléállott, légnemű állapotában 1700-on nagyobb helyet foglal és hogy terjedése akadályait legyőzhesse, tömérédek erőt fejt ki. Hogy ezt megmérhessük és felfoghassuk, vizsgáljuk röviden egy physikus kísérleteit:

Ha egy üveg főzöpalackba tiszta vizet töltünk s ebbe néhány szem fűrészpórt és magát az edényt egy szeszlámpa felébe helyezzük: mihelyt a víz melegezni kezd, sajátságos mozgási jeleneteket észlelhetünk. A fűrészpórt segítségével látjuk, hogy áramlatok állnak elő a vízben, a menayiben a megmelegedett rétegek, mivel kiterjeszkednek s tehát könnyebbé válnak, fölfelé emelkednek, a hidegek pedig az edény fenekére szállnak. Ez addig tart, míg az egész víztömeg egyenlően megmelegszik. Ez alatt az üveg falait mindenütt kicsiny buborékok fedik el, melyek aztán fölemelkednek. Ama buborékok maga a levegő, mit minden víz lekötve tart, mely a víznek friss és elevenítő izt ad és melyet most a meleg kikerget belőle. Lassanként mind nagyobbak lesznek e buborékok, főlzállnak az edény fenekéről s aztán a víz közepében ismét eltűnnek; ezek már gőzbuborékok, melyeket a kevésbé meleg víz ismét megsűrít. Az azokba zárt gőznek nincs még akkora ereje, hogy a mindenfelől környező víznek nyomását legyőzze és a szétpattanása ezen gőzhólyagcsáknak épen a hangos buzogást idézi elő, mely a víz fővését megszokta előzni. A buborékok aztán akadálytalan szállnak felfelé és a fővés javában folyik. Most a figyelmes szemlélőnek az tűnik fel, hogy a kis palack felső részé a hová t. i. nem öntöttünk volt vizet, egészen üresnek látszik, s csak az üveg nyílásánál szállnak fel fehér tellegek. De ez utóbbiak már nem gőz többé, hanem a külső levegőtől ismét meghűtött és abban uszkáló vízrészecskék. A valódi vízgőz teljesen szintelen, tehát láthatlan.

A nyitott edényben csak addig tart a gőzképződés, meddig víz van benne. Ha ezen kísérletet ezután egy légmentesen elzárt edényben ismételjük, egészen más észleletet fogunk tapasztalni. Ezt az edényt szintén üvegből kell gondolnunk, de úgy berendezve, hogy egy föl és alájáró lombik által tetszés szerént nagyithassuk

vagy kisebbitthessük és egy szelep által ki tudjuk irtítani. Ha a mérsékletet emeljük azaz ha mind jobban-jobban főzzük a vizet, akkora gőzmennyiség áll elő, mely a lombikot fölemeli; és ha tovább is növeljük a meleget, annyira, hogy az egész víztömeg gőzzé változik: akkor ez oly magasra emeli fel a lombikot, hogy a gőz most 1700-szor nagyobb helyet foglal, mint mikor víz volt. De ha az edényt ismét meghűtjük, akkor a gőz újból vízzé sűrűdik s tehát üres hely áll elő, melynek elfoglalásáról a külső levegő gondoskodik. Kezdetben a gőzgépeknél felváltva a gőz és levegő nyomását használták fel a végre, hogy a gőznek kifolyása által üressé vált hely betöltessék. Most azonban csak a gőz erejét hészálják.

A gőz ruganyosságának vagy feszerejének nagyságát a légkövi levegő nyomásának mértéke szerint számították ki s nyomását ennek szerint a külső levegőnek megfelelően határozták meg, azaz: kiszámították, hogy a gőz mennyivel erősebb, mint a levegő. A szerint, a mint a gőz feszereje inkább vagy kevésbé mulja felül a levegő nyomását, megkülönböztetnek nagy és kicsiny lökerőü gépeket s viszont: a szerint, a mint hatalmasabb vagy gyengébb, de folytonosan és egyenlően működő erőre van szükség, nagy és kis lökerőü gépeket alkalmaznak. De a gőzgépek munkaképességét általában „löerök“ szerint határozzák meg; egy löerő alatt pedig akkora erőt értenek, mely 100 font terhet egy másodperc alatt 5 láb magasra képes fölemelni; e szerint tehát pl. egy tiz löerőü gőzgép minden mászát 50 lábba tud emelni másodpercenként.

(Folytatása következik.)

hogyan a királyföldön mindenki egyenlő az 1870. évi 42. t. cz. meghatározó országunkra és az egész magyar birodalomra nézve a régi ős szász megyei szerkezet megszüntetését, községi, köztörvényhatósági és országos képviselői felelős kormányzat állítottatott fel, minden honpolgárnak ész és vagyonbeli képzettsége szerint befolyás juttatott ön maga és a közügyekre; ha a szász nemzeti egyetem még tovább is bitorolt jogait fenntartatik, ha a szász székek és vidékek felébe az ugynevezett szászegyetem — Universitas saxonica — fennhagyatik, bármely csekély részben fenntartatik a 1848-ik nép- és közszabadság, az 1868-ki és 1870-ki fennebb idézett magas szellemű törvények, a népnek saját ügyébeni beavatkozás és szabályszerű pontig részvétel játsztatatik ki, a szász elem a többséggel, a törvényvel szembe, e közhazában magyarállamban külön országot octroyál, a népközvetlen érintkezésén kívül a magyar kormányval és képviselőházzal, a mint tevő századokon keresztül, ugy ezután is a népek a többség érdekével ellenkezőleg fog intézkedni meg közlekedni, és csak azt a kormány és képviselőház tudtára juttatni, a mi céljának és terveinek kivételére vezető és reá nézve üdvös lehet.

Nem csak az államérdek és a közszabadságban már részeltetett népek törvény által biztosított jogainak kijátszásra való törekedést foglalnak magokban az érdekelt 12 pontok, hanem a 11 szász szék lakosainak és székeknek meg városoknak rablott jogain és szabadalmain építéné fel kártya várát, hanem a sebes és közvetlen kormányzat hasznosságát és czélszerűségét semmisítené meg, — akadály és gát volna a nép és kormány, a képviselőház és népközötti oly mellőzhetlen közvetlen érintkezésekben. A midőn a magyar törvényhozás minden népeket szabaddá és önkormányzatra képesítettekké tett, egy káros és soha nem indokolható kivételt a királyföld népei nagyobb részére a többség akarata és kikérdezésen kívül nem erőszakolhat, mert a szászokvetek a magyar és román népet nem képviselik.

Állam érdeke, pénz és közigazgatási kimélet meg könnyűség, nemcsak igénylik de parancsolják is hogy a magyar államban más állam ne legyen, hogy a szász egyetem minden színezeteiben megszüntetessék, teljes erejében meg szabályai minden pontjai megtartások mellett az 1870-ik évi 42. t. cz. a törvényhatóságok rendezését tárgyalólag községekben és törvényhatóságokban keresztül vitessék a királyföldön is ugy a mint fogauatosított az egész magyar állam területén.

A fennebbi komoly és nemzeti lételünket feltételező, további létezésünket egyedül megengedő okok is elegendők lehetnek alázatos óvásunk indokolására, mellőzzük a részleteket, és a midőn a fennebbieket a mélyen tisztelt képviselőház gondos méltánylásába ajánljuk mély alázattal öröklünk.

Brassóvidéken 1873. Február havában.
(Következnek az aláírások.)

Brassó febr. 15. 1873.

Midőn 1871 kezdetén a „Nemere“ 1 számában olvastuk e lap készségét, szerény voltá-hoz képest a közügynek az által is szolgálni, miszerint bármilyen téren mutatkozó visszaélést felderít, megró, s megszüntetésére az illetők figyelmét felbreszti: azon reménnyel kecségtettük magunkat, hogy a községünk kebelében itt ott mutatkozó fattyukinövések kimetszésére s az egészséges növényeket megrontó burján kiirtására is tehetünk hébekorba valamit.

E reményünkben s kíváltképpen a „Nemere“ ez iránybani készségében, mint a következtetés megmutatta, nem is csalódtunk, mert sokféle eddig „noli me tangere“ meg volt érintve, s bárha sokaknak nemtetszését s hatalmasainknak haragját is vonta magára, biz a még is fűtt és szellőztetett sok kényes dolgot a gyöngébbek kedviért, nem törődve a közmondással „mondj igazat s betörök a fejed“. Értünk el célokat, másokat megközelítettünk, többek felé utat törtünk, s e tekintetben megelégedéssel nézhetünk vissza a múlt két évre, mert habár mindenben nem is arattunk teljes sikert, de eredmények, ha azokat gyakorlott s helyismerő szemekkel nézzük, akkorák, hogy

azokat elégségeseknek kell látnunk a nemcsüggedésre, az ez iránybani tovább haladásra; ele-gendőnek arra, hogy csak ez okból is a „Nemere“ fentartsuk és pártoljuk.

Felsőalálási tárgyainkat az időfolytán mutatkozó alkalmakból merítve, éppen ezelőtt egy évvel, farsangon szemünkbe tűvén a városunkban egy év óta lábra kapott erkölcsrontó ugynevezett sárribálok, szót emeltünk ellene a „Nemere“ hasábjain figyelmzettük a hatóságot köteletségére, utat mutattunk a felsőbb hatóságnál a baj eltávolítására.

Azonban ugy látszik, helyi hatóságunknak legkisebb gondjai közé tartozik a közrend és közérkölciség fenntartására gondolni, megelégedni látszik a minden bálról befolyó 4 frt. 90 krral, miből 2 frtot a helyi pénztárba ad, 2 frtot az államnak szolgáltat át, a 90 krt. pedig a rendőrségi szolgának juttat azért, hogy a sárribálok jelenlétén, hatósági tekintélyével szentesítse az ott törtető trágár jeleneteket. Valjon ezten minden báli mulatságból befolyó 4 frt. 90 kr. valósággal a fennirt módon osztatik el, vagy pedig másképen és más irányban oszlik el, azt tisztán nem tudjuk, mert községi képviselőnk a községnek sem az év végén sem az év kezdetén közjövedelmeink és kiadásainkról semmi nyilvános számadást nem ad, alkalmasint azért mert tudja, hogy határtalan bizalmunk van benne!?

Felsőbb hatóságaink, melyeket az ilyesmiknek érintenie kellene, ugy látszik sokkalta magasabb politikai szempontból nézik a dolgokat, hogy sem egy távol levő provincialis városka báli ügyeibe való avatkozással veszítsenek valamit méltóságukból, hisz ez bagatelle, ezek láppálják.

A hatóságok ily gondolkozása mellett tehát minálunk az idén tovább folynak a hirhedt sárribálok, még pedig a mutatkozó jelek szerint sokkalta nagyobb effrenatióval. Kocsisaink, szolgálóink, mesterlegényeink és iparos tanoncaink azon tudatban, hogy 30 krral az új korlátlan szabadságát megvásárolták, mozognak szájjal lábbal, kézzel, derekkal és testtel oly módorban, minőben ezt csak négy szem közt szokták tenni némi ingerből felhevült durva szilaj fiatalok.

Van hajrá, van hetz, van jux-a a hatóság jelenlevő organumának, van mulatsága a spectaculum látására megjelent uraknak!

Sárribál farsangon minden vasárnap szokott tartatni. Begyűl ekkor a bálterembe 6—700 ember természetes vagy mesterséges, de mindenesetre piszkos álarczban. — Harsog a zene, foly a táncz ugy, hogy a zsufolva telt tánczterem már meggyengült és engedékeny padlata csak amugy reng bele. (Ha ez tovább is így foly egyszer csak halljuk, hogy beszakadt a padlat.)

Ez eddig mind csak megjárja, de ha a tánczközbeni és azonkívüli mozgásoknak, testtartásnak, kézfogások, felforgatásoknak, beszédeknek, kiabálásoknak lökdöséseknek szemtelen módját és trágár jellegét látjuk, a jux, mért oda mentünk, azonnal undorra válik s igeke-zünk e minden tekintetben büzhödtté vált légkört odahagyni.

Láttuk Párisban a chateau-rouge, a jardin mabile, Pesten az új világ mulatságait, Bécsben hasonnemű hirben álló Sperl-bálokat, de az erkölcsiséget ily nyíltan ily szemtelenül arcuzl csapó durva paraszt bacchanaliáját nem véltük volna feltalálni, legkevésbé pedig Brassóban, egy culturnép legelőkelőbb városában, legkevésbé egy oly bálteremben, melyben az előtti és azutáni éjjen városi közön-ség miveltjei előkelői tartanak fényes nőegyleti-casinói- lövészegyleti satb. bálokat.

Több városunkban megforduló idegen megy el juxból a sárribálra, de mindannyi undorral emliti, hogy nem hitte volna ily scandalumot látni a várt eredeti, de nem utálatot gerjesztő mulatság helyett.

Az „Udvarhely“ is közelebről több számaiban festette le ez orgiákat és leirta lehető, szerintünk nem csak lehető, hanem valóban meglepő nemzetrontó káros következményeit is.

A báli helyiségek bérlője ugyan inkább szereti az ilyen sárribál jövedelmét, mint a megelőző éjjel ugyanazon helyiségben tartott legfényesebb elitebálét, mert habár a belépti-díj csak 30 kr. is de a vendégek száma és az étel

és italbani kevésbé kényes igényök nagyon ki-pótolja azt.

Legyen bár a haszonbérlnök az ily szerű tánczvigalmak által nagyobb haszna, és ez által a helyiségek tulajdonosának több haszonbéré, a hatóságnak szent kötelessége volna, e vigalmakat ha nem is végkép megszüntetni, de legalább kérlelhetlen szigorral arra ügyelni, hogy az erkölcsiséget és szemérmert nyíltan sértő magaviselet ezen mulatságok alatt teljesen megszűnjék. És ezt eszközölni a könnyebb dolgok közé tartozik, mert ha az illetlen magaviseletűt a rendörközegek azonnal letartóztatják és érdem szerint büntetik, a többi ennek példáján okulva észretérne és örizkednék szemtelenségeket követni el.

Brassó városában a nő- és férfi cselédek száma a 4000-et jóval meghaladja, s ez egész szám kevés kivétellel a székelységből kerül ki. A tulnyomó nagyobb rész Csikból jó, kevesebb Udvarhely és Háromszékről.

Néhány évi szolgálát után ezek többnyire visszatérnek községeikbe, s ha innen erkölcsileg megmértelyezve földjévé lesznek a jövő nemzedéknek, el lehet gondolni minő veszélyes befolyásnak lesz az kitevé.

De nemcsak ezen botrányt teljes, itt nyilvános polgárjogot nyert mulatságok által, hanem még sok más — rendőrségünk vétkes hanyagsága miatt lábra kapott — alkalmak által cselédjeink erkölcsi élete sülyedésnek indult, pedig eltekintve a 19. század humanismusának követelményeitől, nekiünk polgároknak saját és legközelebbi érdekünkben fekszik, cselédeinknek erkölcsi és becsületérzetét ápolni és nevelni. Ámde ebbeli törekvésünkben ha hatóságunk által támogatva nem vagyunk, minden igekevésünk hasztalan.

A múlt évben figyelmébe ajánlottuk volt ez ügyet az akkor létezett erdélyi kir. biztosságának, most pedig figyelmébe ajánljuk a m. k. belügyminiszteriumnak! (Kapcsolatban ezen czikkel közelebről megteesszük megjegyzéseinket az itteni székely cselédség ügyében. Szerk.)

Brassó, 1873. febr. 16-án.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Nemere“ idei 13-ik számában a „Kronstädter Zeitung“ és szerkesztőjének eljárása és jövedelmére vonatkozó megjegyzését illetőleg, melyszerint a magyar törvényhatóságok általában és az ügyvédek kivétel nélkül ugy említenek fel, mint kik és melyek a „Kr. Z.“ jövedelmét az által igekezenek növelni, hogy hirdetényeiket a nevezett laphoz küldik be. — Szomorú dolog, hogy ugy van; de igaz. Mi magunk is akárhányszor megbotránykozással láttunk hirdetményeket nevezetesen a helybeli kir. törvényszéktől és ügyvédektől, kereskedőktől és iparosoktól a „Kr. Z.“ lapjain kihirdettetni a nélkül, hogy ugyan azon hirdetmények a „Nemere“-ben bár csak egyszer is napvilágot láttak volna.

Megengedjük sőt tudjuk, hogy vannak esetek, hol a hirdetmények mely lapba leendő megjelenése az illető törvényhasóságtól és ügyvédtől függ; de a legtöbb esetben az illető érdekelt fél kívánsága szerint történik a hirdetmények ez vagy ama lapba leendő iktatása. És nézzük meg, hogy kik vannak ezen hirdetmények által leginkább és legtöbb esetben érdekelve? Ezek a helybeli kereskedők és iparosok, kik megint a nemzetiségek szerint feloszlanak szászokra, románokra, németekre, örményekre és magyar vagy székelyekre. A szászokról nem szólunk; mert hogy ők e tekintetben is a „Kr.“ pártolói, azt természetesen találjuk; de mit mondjunk azon románokról, németekről, örményekről és magyarokról, kik különben hű összetartásban látszanak élni, de midőn kenyér törésre kerül a dolog, minden csep vizet a „Kronstädter Zeitung“ malmára hajtának?

Már pedig ez így van, mi elvileg, szóval roppantul szeretjük és pártoljuk egymást; de annál kevésbé tényleg!

Ezen állításunkról képesek vagyunk bárkit példakkal is meggyőzni. Nézzünk szét pl. a nyilvános életben és mivel törvényhatóságokról és ügyvédekről van szó maradjunk a törvénykezés terén. — Csak egy futó pillantást kell vetnünk a törvényszéki aktákra a perlekedő felek és képviselőikre s ugy találjuk, hogy a legnagyobb száju magyar kereskedők és iparosok is csaknem kivétel nélkül szász vagy román ügyvédet választanak s ennek aztán természetes következménye, hogy az általuk képviselték ügyeiből felmerülő hirdetmények is mind a „Kr. Z.“-ba vándorolnak.

(Vége következik.)

„Der Siebenbürger Beobachter“

ezime egy Brassóban megjelenendő — anyagi és vallási érdekeket képviselő — új lapnak. Kénytelenek vagyunk ennek ügyében bizonyos feltevések ellen szót emelni.

Mint a brassói német — nemszász — párt elnöke oda nyilatkozunk, miszerint ezen lap a fentnevezett párttal semmiféle összeköttetésben sincs, mit annál is inkább ki kell jelentenünk, mert azon körülmény, hogy nekünk volt szándékunk egy kazafias német lapot helyben megindítani, — mely szándékról különben nem mondtunk le — okot szolgálhat arra, miszerint nevünket ez új vállalattal kapcsolatba hozzák.

Mint a helybeli rom. kath. főgymnasium tanára bizonyos kószá hírek ellenében kijelentjük, hogy az említett intézet tanári karának semmi köze az új lap vallásos-tudományos részével.

Mint a „Nemere“ szerkesztője tiltakozunk kell a programból kirívó osztrák szellem ellen. És ha — mint hírlík — az új lap szerkesztőségét azon egyén viseli, ki itteni irodalmi működését azzal kezdte meg, hogy a „Kronstädter Zeitung“-nak egyik tavalyi, általunk már megrótt tárcacikkében kifejezte a fölötti örömet, miszerint Brassóba érkezvén valahára ismét osztrák földön van, akkor óvást teszünk az ellen, hogy ilyen 12-pont bűzü nézetű bírő személy magyar földön lapot szerkesztve hazafiak pártfogását kinyerje.

Végre mint józan gondolkodású polgár legalább is különösnek találjuk az új lap kettős irányát s gyanusnak a szerkesztő és kiadó nevének elhallgatását. Véleményünk szerint az egész körül valami Felsthalfele szellem látszik lengni.

Mindemellett feszülten várjuk az új lap megjelenését, s ha — mit ilyen előzmények mellett alig remélhetünk — helyes, hasznos és hazafias irányúnak mutatkoznék, örömmel nyújtunk neki segédkezet és szívesen pártoljuk őt minden tekintetben. Ha pedig az új lap által új ellenünk támad, akkor legyen elkészülve a legelhatározottabb harcra, melyet ő aligha győztesen kibírhat.

Brassó, 1873. febr. 17.

HERRMANN ANTAL.

V i d é k.

Bodok 1873 február 11-ik.

Tisztelt Szerkesztő ur!

Folyó hó 9-ikén Sepsi Bodokon a község házában a bodoki dalárda tagjai zártkörű táncestélyt rendeztek. Hováis a vidékből sokan megjelentek. Szünet alatt gyönyörködtetett a dalárda sikerült éneke. Valóban bámultunk, hogy minő sikert tudott csakis két hónapok alatt a bodoki ifjuság szorgalma kifejezni az énekekben, mely kitünő eredményért mint mi, mint a bodoki ifjuság hálás tisztelettel és köszönettel vagyunk bodoki év, lelkész Zajzon Farkas urnak; az Isten segítse, hogy működhessék s szent célra soká. Valamint a vidéki urak, egy a tisztelt hölgyek is ősi magyar öltönyben jelentek meg a bála. Az étterem jól el volt látva; vigalommal voltunk, poharat emeltünk a felséges királyunkra és f. királynénkra, egy a magyar miniszteriumra, továbbá a bodoki főbirtokos gróf Mikó Imre ő méltóságára és családjára ugyszintén Tóth Zsigmond

918 sz. 1873.

19 1—3

Hirdetmény.

A helybeli városi adópénztár igazgatóságánál szükségessé vált irnoki hivatal betöltésére, melylyel 400 o. é. frt. évi fizetés a városi pénztárból, s a fizetés nagyságában szolgálati biztosíték van összekötve, 1873. Februárius 28-ig pályázat nyitattik.

Pályázók írás- és számadásban, a 3 honi nyelvben való jártasságukat, életkorukat, eddigi foglalatosságukat s a szolgálati biztosíték letehetését kimutató okmányokkal felszerelt kérvényeiket megnevezett határnapig e tanácsnál nyújtják be.

Brassó, Februárius 12-én 1873.

A városi és vidéki tanács.

A tusnádi fürdőn

lévő díszes, tökéletesen bebutorozott 8 szobával ellátott schweitzer vendéglő 1873-ik nyári-idényre haszonbérbe kiadó:

Föltételek Szűts Mihály Bikszádi uradalmi tiszt urnál megtudhatók. Sepsi-szent-györgyi posta útján. 17 3—3

urra és családjára. Kivilágos kiviradtig tartott a vigalom; akkor barna zenészeink a Rákoczi indulót meghuzván teljesen kielégítve oszlottunk el.

Bálosi.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése február 12-én.

Folytatván a közmunka- és közlekedési miniszterium költségvetésének tárgyalása, abban Molnár György, Péchy Tamás, Tisza Kálmán és Irányi Dániel az ellenzék, Vargies pedig a jobboldalról vettek részt.

Tisza Lajos miniszter kijelentvén, hogy ő is szándékozik a keleti vasut tárgyában nem sokára előterjesztést tenni, Helfy Ignác az általa benyújtott javaslatot némileg módosította, mire ahhoz a miniszter is hozzájárult, s így az a ház által egyhangulag elfogadtatott.

A képviselőház ülése február 14-én.

A királyi udvartartás költségeinek egy millió forinttal megszorítása iránt beadott miniszteri törvényjavaslat képezte a vita tárgyát.

Csanády Sándor megtámadta a javaslatot, kimutatván, hogy a kir. udvartartásra nyolcz millió háromszáz ezer forintot adnak, annak fölemelése tehát szükségtelen lenne még az esetben is, ha Magyarország pénzügyei fényes állapotban lennének, most pedig teljességgel meg nem engedhető. Ha ő felsége ezen helyzetről felvilágosíttatnék, azt maga fogná visszautasítani. Utána szólottak hasonló értelemben Kállay Ákos és Bobory Károly. Ellenben Tisza Kálmán a kívánt fölemelést megszavazza, nehogy a roszakarat illoyalitással vádolhassa az ellenzék. — Ez ellen Madarász József szól és ellenindítványt nyújtott be. Pauler miniszter indokolta az udvartartás költségeinek megszorítását. Fellet neki, valamint Tisza Kálmánnak, Irányi Dániel. — Csiky Sándor támogatta a 48-asokat. Beöthy Lajos a szaporítás mellett szól. Kerkapoly kérte a házat, higye el neki, hogy a kért költségzsaporítás valóban szükséges.

A szavazás eredménye a következő lett: Igennel, vagyis a költség fölemelése mellett szavazott 229. Nemmel: 44, ezek között 13 balközépi. Távol volt 161. A balközép nagy része tartózkodott a szavazástól.

Meghívás

a helybeli kereskedelmi ifjuság egylete által folyó évi február hó 22 én a „Nr. I“ czimű vendéglő táncstermében adandó bála.

Belépti-díj személyenkint 1 frt. 50 kr. o. é.

Míthogy ezen bálnak tiszta jövedelme kezdeményező alapfőkéjéül szolgál egy egyletnek, mely a kereskedelmi ifjuság korszerű kiképzése végett alapítandó: kéretnek t. cz. pártolóink számos részvételekkel szerencsélten.

A rendező bizottmány.

Jegyek előre kaphatók László M. & L., Gyertyánffy János és fia, Malcher s Wächter uraknál; estve a pénztárnál. Számozott karzatjegyek à 2 frt. Gyertyánffy János és fia uraknál kaphatók.

V e g y e s.

(Egy magyar főúr.) kinek a „Hon“ szerént nem csak neve, de szíve is magyar — olyan bált akar rendezni, melyben csak magyar ruhában — és pedig jellemzem — szabad megjelenni. Az egész bál minden ízében magyar lesz. A tánczok, zene, társalgási nyelv, szóval minden — programmszerűleg magyar lesz.

(Marosvásárhely) város köztörvényhatósága 1872-ik évi működéséről szóló jelentésből következő főbb pontokat emeljük ki: „A tanássnál ellátott ügydarab 7485, hátrálék 271, a kapitányságnál ellátott ügydarab 5891, hátrálék semmi. Vagyoni állás: fekvőkben és javadalmakban, ugy tőkékben és anyagszerekben, mint cselekvő 690,223 frt. 75 kr., mint szenvedő 29,481 frt. 2 krt. teszen. Pénztári állás: összes bevétel 106,531 frt. 48 kr., kiadás 106,526 frt. 73 kr., maradék 4 frt. 75 kr., nevezetesebb kiadások: utakra, középületekre s gazdasági czélokra 4516 frt. 56 kr., iskolai czélokra 5500 frt., kövezetre, utakra és utcákra 12,743 frt 36 kr., fekvő javak szerzésére 17,000 frt., katonai laktnyákra 18.851 frt. 15 kr., mint hasznos és szükséges beruházások. A polgári iskola ezen évben lépett életbe, mely idővel reáltanodává nőheti ki magát. A hiteltelkekönvi munkálatok már annyira előhaladtak, hogy idei májusban kihirdethető. Társadalmi teren: Casinó-, egyenlőségi-kör, önképző iparossegéd-egylet, első dalárda, jótékony nöegylet, polgári dalegylet fenállanak, egy lövész-, tornaegylet és székely árvaleányház alakulóban vannak, takarékpénztár, erdélyi kereskedelmi és hitelbank, ugy több temetkezési-egyletek, mint pénzüzetek sikeresen működnek, alakulóban van egy fogyasztási-egylet is.“

(Szallitási ügyünk) Brassóbol Kolozsvárig, mióta a Segesvár-felvinczi vasutvonalon eszközöltetik, sokkalta rosabb, mint azelőtt, midőn innen egészen Kolozsvárig szekéren történt a szallitás, mert akkor legalább egy hét alatt meglehetett kapni a küldeményt, de most egy hónap vagy 6 hét kell a küldemények odaszallítására. Erre nézve általános lévén a panasz, nem tartjuk fölöslegesnek a közönség érdekében azon figyelmeztetést, hogy kivált könnyebb küldeményeit sokkalta gyorsabban s nem sokkal drágábban eszközölheti postán, mint szallitóink által.

Kellemetlen tapasztalatainkból pedig azon szomorú tanulságot vonhatjuk, hogy a vasut által e tekintetben nem előnyt, de hátrányt nyertünk, mely körülményt a vasutigazgatóság figyelmébe ajánljuk.

Beesi tőzsde es pénzek Brassóban feb. 17.

	Pénz.
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	73 60
„ „ „ „ papirban	69 85
1860-ki sorsj. kölcsön 100 frt.	105 60
Nemzeti bank részvény	1000 —
Hitelintézeti „	338 75
London	109 25
Ezüst	108 25
Napoleon'or	8 70
es. k. arany	— —
Lira	9 90
Magyar földteherm.	80 —
Bánati	78 —
Erdélyi	77 25
Porosz tallér	1 62
Ikosár	1 63
Rubel	1 62

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

MAGYAR KELETI VASUT.

Van szerencsénk a t. cz. közönség tudomására hozni, hogy

**Brassóban és Nagy-Szebenben
áruszállítási irodát**

nyitottunk s azoknak vezetésével

18 1—5

FELTER & ARONSOHN

urakat biztuk meg.

Pesten, 1873. január hóban.

A főigazgatóság.

SORSJEGYEK

legelőnyösebb és legérdekesebb összeállítása.

Sorsjegyajánlásainkat más házak enémü hirdetéseivel összehasonlítva kiki beláthatja, hogy nálunk lehet kapni a legolcsóbb sorsjegyeket.

Most egy nagyobb szerü összeállítást rendeztünk **630** darab különféle sorsjegyekből **200** huzással **50** részvényes számára.

Minden részvényes **30** havi részletet fizet **20** forintjával és mindjárt az első részlet lefizetésénél $\frac{1}{50}$ részére játszik mindazon nyereményeknek, melyek az alább megnevezett sorsjegyekre esnek és az utolsó részlet lefizetésénél minden részvényes kap

2 darab $\frac{1}{5}$ 1839. Rothschildféle
és
10 darabot Bukuresti sorsjegyet.

A részletek fizetése minden hó elsején történik bankosztályunkban, hol a nyugták is kiszolgáltatnak.

Előforduló nyereményeknél a t. cz. részvényesek azonnal tudósítatnak és 14 nap múlva készpénzben kifizettetnek.

Minden részvényes a befizetési idő tartama alatt, azaz harmincz hónapon át (1873. márcziustól egész 1875. augusztus végeig) **ingyen** kapja egyenesen neve alatt a „Nemerét“, vagy a „Mercur“ czimü sorsolási tudósítót.

A társas játék f. év márczius hó 1-jén kezdődik; aláírások csak februar hó 20-áig fogadtatnak el.

A törvényesen kiállított részvényjegyek, melyeken sor és szám ki van jelölve, februar hó 28-án adatnak ki, úgy hogy a részvényesek már márczius hóban játszhatnak több sorsjegy huzásaira.

Egyelőre két csoportot bocsájtottunk aláírás alá, egyet bankosztályunkban és egyet Pedure J. J. urnál.

Az aláírásnál mindenik résztvevő 20 frtot fizet le, mint első részletet márczius hóra, és 2 frt. 50 krt. bélyegdíjt egyszer mindenkorra, mi a részvényjegyek kiadásánál bizonyittatik.

A sorsjegynemek jegyzéke:

100 db $\frac{1}{5}$ 1839. Rothschildsorsjegyek, 500 db 20 frankos Bukuresti sorsjegyek.

1 db credit.	1 db duna-gőzhajózási.	1 db innsbrucki.
1 „ 64-iki állam.	1 „ duna-szabályozási.	1 „ salzburgi.
1 „ magyar jutalom.	1 „ 100 frtos triesti.	1 „ braunschweigi.
1 „ $\frac{1}{5}$ 60-iki állam.	1 „ 64-iki orosz.	1 „ Pálffy.
1 „ török.	1 „ 66-iki orosz.	1 „ Clary.
1 „ 54-iki állam.	1 „ Salm-Reifferscheidi.	1 „ Windischgrätz.
1 „ 50 frtos triesti.	1 „ Genois.	1 „ Rudolf.
1 „ oldenburgi.	1 „ Waldstein.	1 „ Como-életjáradék.
1 „ 45 lirás milanói.	1 „ Keglevich.	1 „ Szaniszlói.
1 „ 10 lirás milánói.	1 „ budai.	1 „ szász-meiningeni.

WERZÁR TESTVÉREK

bankosztálya, Brassó, klastromuteza 562. szám alatt.